

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 296/2013-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. F., B., a Ing. V. P., L., zastúpených advokátom Mgr. R. K., Ž., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 206/10 a jej prípisom z 23. januára 2013 a uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/2 Gv 206/10-87 z 11. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. F. a Ing. V. P., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. apríla 2013 doručená sťažnosť Ing. M. F., B., a Ing. V. P., L. (ďalej spolu len „sťažovatelia“),

zastúpených advokátom Mgr. R. K., Ž., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 206/10 a jej prípisom z 23. januára 2013 (ďalej len „prípis úradu špeciálnej prokuratúry z 23. januára 2013“) a uznesením úradu špeciálnej prokuratúry č. VII/2 Gv 206/10-87 z 11. októbra 2012 (ďalej aj „uznesenie úradu špeciálnej prokuratúry z 11. októbra 2012“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru Úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii B. (ďalej len „vyšetrovateľ Policajného zboru“), sp. zn. ČVS: PPZ-275/BPK-B-2010 z 8. augusta 2012 (ďalej len „uznesenie vyšetrovateľa Policajného zboru z 8. augusta 2012“) bolo proti sťažovateľom vznesené obvinenie v súlade s § 206 ods. 1 Trestného poriadku za obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona na základe skutočností, že:

«... na deň 10. 09. 2010 L. B. zvolal mimoriadne valné zhromaždenie spoločnosti Z., ktoré Ing. M. F. ako predseda predstavenstva a Ing. V. P., ako člen predstavenstva spoločnosti Z. bez náležitej starostlivosti akceptovali, na ktorom za ich prítomnosti došlo k odvolaniu a zvoleniu nových členov dozornej rady, zmene stanov, pričom následne žiadosťou z toho istého dňa L. B., požiadal spoločnosť Z. o zrušenie hromadnej akcie č. H 130.0000/1/1, vydanjej emitentom Z. v celkovej nominálnej hodnote 4.316.000,- Eur a vydanie novej hromadnej akcie, ktorej Ing. M. F. a Ing. V. P. dňa 14. 09. 2010 napriek vedomosti o jej existencii a v úmysle umožniť L. B. konajúcemu v mene spoločnosti S. disponovať s akciami spoločnosti Z., bez náležitej starostlivosti, rozhodli o jej zrušení a o vydaní novej hromadnej akcie č. HA 01/130.000 v celkovej menovitej hodnote 4.316.000,-Eur... a takto spoločnosti S. spôsobili škodu vo výške najmenej 43.160.000,- Eur, zodpovedajúcej trhovej hodnote týchto akcií.“ (podčiarknutím zvýrazňujeme časti, ktoré pojednávajú o konaní sťažovateľov, ktoré sa im kladie za vinu).»

Sťažovatelia podali proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru z 8. augusta 2012 sťažnosti 17. augusta 2012 podľa § 189 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku, o ktorých rozhodol prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry uznesením č. k. VII/2 Gv 206/10-87 z 11. októbra 2012 tak, že ich v súlade s § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné. Proti uzneseniu prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry z 11. októbra 2012 podali sťažovatelia 13. novembra 2012 podnet na preskúmanie zákonnosti postupu prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry v zmysle § 31 v spojení s § 55d ods. 1 a § 55e ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) a súčasne obhajca sťažovateľov podaním z 1. decembra 2012 podal generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) návrh na zrušenie uznesenia vyšetrovateľa Policajného zboru z 8. augusta 2012 a uznesenia prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry z 11. októbra 2012 podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku. V prípise úradu špeciálnej prokuratúry z 23. januára 2013 špeciálny prokurátor oznámil sťažovateľom, že nezistil dôvody na zrušenie „*napádaných rozhodnutí ani pochybenia v postupe prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR*“ (citované z prípisu úradu špeciálnej prokuratúry z 23. januára 2013, pozn.).

Sťažovatelia v sťažnosti predovšetkým uvádzajú:

«... v napádanom rozhodnutí bolo sťažovateľom doručené upovedomenie na hlavičkovom papieri Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR č. VII/2 Gv 206/10-112 zo dňa 23. 01. 2013 podpísané špeciálnym prokurátorom JUDr. D. K., ako „generálny prokurátor v z.“ (!), ktorým boli sťažovatelia upovedomení naraz o vybavení ich podnetu podľa § 363 a nasl. TP ako aj podľa § 31 a nasl. zákona o prokuratúre (!) ... Sťažovatelia namietajú svojou ústavnou sťažnosťou zjavnú a absolútnu nezákonnosť celého doterajšieho trestného stíhania voči nim, svojvôľu a ostentatívne ignorovanie zákona zo strany orgánov činných v trestnom konaní, vedenie trestného konania voči sťažovateľom na základe zjavne skutkovo a/alebo právne nepravdivých skutočností, (viacnásobné) rozhodovanie nepríslušných orgánov v danej veci a konečne absolútnu arbitrárnosť vydaných rozhodnutí Úradu Špeciálnej prokuratúry GP SR.

Sťažovatelia napádajú postup GP SR z dvoch zásadných dôvodov:

- *Absolútna neexistencia právomoci Špeciálneho prokurátora JUDr. D. K. rozhodovať v zastúpení generálneho prokurátora SR o návrhoch podľa § 363 a 364 TP.*

Ako je všeobecne známe, prvým námestníkom generálneho prokurátora je JUDr. L. T., ktorý ako jediný môže rozhodnúť v čase nevyzmenovania generálneho prokurátora v zmysle § 363 ods. 1 TP, t. z. iba prvý námestník generálneho prokurátora mal právomoc rozhodnúť o návrhu obhajcu sťažovateľov zo dňa 1. 12. 2012 podaného v zmysle § 364 ods. 1 TP. V danom prípade však (nepochopiteľne) o tomto návrhu rozhodol Špeciálny prokurátor a súčasne námestník generálneho prokurátora JUDr. K., ktorý však túto právomoc zjavne vôbec nemá.

- *Zjavná arbitrárnosť dôvodov uvedených špeciálnym prokurátorom JUDr. D. K. v upovedomení o vybavení podnetov sťažovateľov na preskúmanie postupu prokurátora a súčasne o vybavení návrhu na postup podľa § 363 TP.*

Celý postup orgánov činných v trestnom konaní voči sťažovateľom je absurdný a nepochopiteľný. Keď sťažovatelia v sťažnostiach namietali, že v zmysle zisteného skutkového stavu (obsiahnutého vo vyšetrovacom spise) obvinenie voči nim neobstojí (z dôvodov podrobne uvedených v ich sťažnostiach, najmä však z dôvodov, že nemali vedomosť a žiadnu pochybnosť o neexistencii oprávnenia Štatutárneho orgánu konajúceho za spol. S., a. s., ktorý bol zapísaný v OR OS B. a že policajť vo vznesení obvinenia vyslovene zavádzal, keď nepravdivo tvrdil na základe listu právnej zástupkyne osôb tvrdiacich svoje práva k spol. S., a. s., že túto vedomosť mali, hoci tento list im bol doručený až mesiac po uskutočnení VZ a po vydaní hromadnej akcie spol. Z, a. s. v OR OS B. zapísanému predsedovi predstavenstva S., a. s. atp.). tak k týmto nepravdivým tvrdeniam policajť prokurátor Úradu Špeciálnej prokuratúry GP SR sa vôbec nevyjadril, ale uviedol úplne novú, avšak rovnako objektívne nepravdivú skutočnosť, a to že sťažovatelia si mohli „jednoducho kontrolou akcionárskej štruktúry“ zistiť, kto bol akcionárom S., a. s. Dotknutý prokurátor súčasne nemal žiaden problém súhlasiť so sťažovateľmi ohľadom ich tvrdení o výške škody, to však podľa jeho názoru nemá žiadny vplyv na jeho príslušnosť.

Keď následne sťažovatelia tento postup prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR napadli jednak podnetom podľa § 31 zákona o prokuratúre a jednak aj návrhom podľa § 363 ods. 1 TP, tak im k týmto (zjavne dôvodným argumentom založených na zjavných a objektívnych nepravdivých tvrdeniach policajť a prokurátora) skutočnostiam

bolo oznámené, že budú „v podstatnej miere ako súčasť obhajoby obvinených posudzované v rámci ďalšieho dokazovania a meritórneho rozhodovania OČTK.“ Je potrebné poukázať na to, že práve podania sťažovateľov a ich obhajcu v zmysle § 31 zákona o prokuratúre a § 363 ods. 1 TP sú vlastnou „súčasťou obhajoby“ a teda malo by byť o nich ako „súčasť obhajoby“ rozhodnuté práve v konaní o preskúmaní napádaného právoplatného rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti sťažovateľov, a nie inokedy ako to tvrdí špeciálny prokurátor! Ved' práve tento obhajobou využitý prostriedok obrany proti nezákonnému rozhodnutiu policajta a prokurátora je spôsobom, ako realizovať práva obhajoby, preto špeciálny prokurátor svojim postupom, že sa touto obhajobou sťažovateľov nebude zaoberať hrubo porušil práva sťažovateľov na obhajobu, nakoľko špeciálny prokurátor, resp. ohľadne návrhu podľa § 364 TP skutočne vecne príslušný Generálny prokurátor SR sa nemá nijakú svojvoľnú možnosť sa zákonom predpokladanými podaniami sťažovateľov zaoberať, ale má povinnosť sa nimi zaoberať, vecne sa s nimi vysporiadať a v ich merite s náležitým odôvodnením rozhodnúť. Špeciálny prokurátor sa vôbec nezaoberal argumentmi obhajoby (ktoré osobitým, právom nepoznaným spôsobom posunul do inej fázy konania, keď budú „posudzované ako súčasť obhajoby“). Namiesto toho, aby sa špeciálny prokurátor zaoberal s podnetom, resp. návrhom sťažovateľov a tým, či je rozhodnutie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR správne a zákonné, uviedol (opäť tak ako to urobil už predtým prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR v svojom rozhodnutí o sťažnostiach sťažovateľov a ich obhajcov) úplne iné skutočnosti, ktoré však nie sú ani predmetom trestného konania a ktoré ani dotedy neboli či už policajtom alebo prokurátorom ÚŠP GP SR vôbec spomenuté... špeciálny prokurátor vyslovene zavádzal (vedome či nevedome) ohľadom týchto skutočností (v jednej jedinej vete svojho odôvodnenia!):

1. „Osoba obv. L. B.“ nezvolal MVZ spoločnosti Z., a. s. na 10. 09. 2010 „zdanlivo“, ale zvolal toto MVZ skutočne, nakoľko bol pre sťažovateľov ako členov štatutárneho orgánu tretej osoby na toto konanie zjavne oprávnený na základe listín, ktoré im predložil a na základe ktorých bol na OR OS B. následne uskutočnený zápis jednotlivých z nich vyplávajúcich skutočností.

2. predaj akcií, či hromadnej akcie sa odohral medzi akcionármi Z., a. s., t. j. medzi spol. S., a. s. a spol. C., s. r. o., na tomto prevode nemali sťažovatelia žiadnu participáciu (vyplýva z vyšetrovacieho spisu, konečne za to ani nie sú sťažovatelia obvinení)

3. zmena právnej formy spoločnosti Z., a. s. – došlo k tomuto až 6 mesiacov od skutku kladenom sťažovateľom za vinu, transformácia nesúvisela s zmenou akcionárskej štruktúry Z., a. s. po VZ z 10. 09. 2010, bolo to rozhodnutie jediného spoločníka spol. Z., a. s., na tejto zmene nemali sťažovatelia žiadnu participáciu (vyplýva z vyšetrovacieho spisu, konečne za to ani nie sú sťažovatelia obvinení).

Sťažovatelia tak namietajú celom zjavnú arbitrárnosť všetkých zainteresovaných rozhodujúcich orgánov v doterajšom konaní, najmä však arbitrárnosť rozhodnutia špeciálneho prokurátora ako „v z. generálneho prokurátora“ bez ohľadu na nedostatok jeho právomoci, nakoľko týmto rozhodnutím nebolo vôbec rozhodnuté o podaniach sťažovateľov.»

Podľa názoru sťažovateľov došlo k porušeniu «čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd tým, že v rámci rozhodovania Špeciálneho prokurátora nebola žiadna zo zrejmych väd rozhodovania policajta o vznesení obvinenia a rozhodovania o sťažnosti sťažovateľov voči nemu posudzovaná a nebolo vôbec o nej rozhodnuté s tým, že sa o nej bude rozhodovať neskôr ako „o súčasť obhajoby“, bolo ďalej porušené právo na obhajobu v zmysle čl. 50 ods. 3 Ústavy SR tým, že argumenty obhajoby boli nezodpovedané, o sťažnostiach obhajcov voči uzneseniu o vznesení obvinenia nebolo zo strany prokurátora dodnes nijako rozhodnuté, obhajoba bola stále konfrontovaná pri každom následnom riadnom či mimoriadnom opravnom prostriedku so stále novými a inými skutočnosťami bez vzťahu k skutočne riešeným otázkam, a to aj napriek tomu, že podstatou akéhokoľvek opravného prostriedku je predsa preskúmanie napádaného rozhodnutia alebo postupu z hľadiska jeho imanentnej správnosti či zákonnosti a nie jeho konvalidácia novými, účastníkmi či stranami dovtedy vôbec neriešenými skutočnosťami. Konečne bolo porušené aj právo sťažovateľov zakotvené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru v tomto bode zdôrazňujeme výraz „spravodlivo“, keď o oprávnenosti trestného obvinenia voči sťažovateľom nerozhodovali ani raz zákonom predpokladané orgány, keď sa s argumentmi sťažovateľov a obhajoby vôbec nevysporiadali, keď ich odôvodnenie neobstojí vo svetle

so zisteným skutkovým stavom a je absolútne svojvoľné a právne a skutkovo iracionálne. Obvineným (sťažovateľom) sa kladie za vinu konanie, ktoré nemôže byť OČTK definovaným trestným činom, obvineným sa vyčíta neuskutočnenie úkonov, ktoré objektívne uskutočniť nemohli, obvineným je podsúvaná na základe zjavne nepravdivých skutočností vedomosť o skutočnostiach, o ktorých nič nevedeli a kooperácia s osobami, ktoré nepoznali.».

Na základe uvedeného sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo Ing. M. F... a Ing. V. P... na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 36 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivé konanie o oprávnenosti vzneseného obvinenia podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 206/10, jej oznámením z 23. 01. 2013 v spojení s rozhodnutím Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. VII/2 Gv 206/10-87 z 11. októbra 2012 porušené bolo.

2. Rozhodnutie Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. VII/2 Gv 206/10-87 z 11. októbra 2012 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky je povinná zaplatiť Ing. M. F... sumu vo výške 15.000,- € ako primerané finančné zadosťučinenie do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky je povinná zaplatiť Ing. V. P... sumu vo výške 15.000,- € ako primerané finančné zadosťučinenie do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky je povinná zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia na účet advokáta... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľov, ktorí sú v tomto prípade zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom. V petite sťažnosti sťažovatelia napádajú postup Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 206/10 a jej prípis z 23. januára 2013. Z príloh pripojených k sťažnosti však vyplýva, že prípis č. k. VII/2 Gv 206/10-112 z 23. januára 2013 bol vydaný úradom špeciálnej prokuratúry, ktorý je v súlade s § 38 ods. 1 zákona o prokuratúre osobitnou súčasťou generálnej prokuratúry. Na základe uvedených skutočností ústavný súd kvalifikoval návrh sťažovateľov na rozhodnutie ústavného súdu tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva... v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením úradu špeciálnej prokuratúry z 11. októbra 2012

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovatelia proti uzneseniu úradu špeciálnej prokuratúry z 11. októbra 2012 podali 13. novembra 2012 podnet na preskúmanie zákonnosti postupu prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry v zmysle § 31 v spojení s § 55d ods. 1 a § 55e ods. 1 zákona o prokuratúre a súčasne obhajca sťažovateľov podaním z 1. decembra 2012 podal generálnemu prokurátorovi návrh na zrušenie uznesenia vyšetrovateľa Policajného zboru z 8. augusta 2012 a uznesenia prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry z 11. októbra 2012 podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku.

Podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre podnetom sa rozumie písomná alebo ústna žiadosť, návrh alebo iné podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby (ďalej len „podávateľ podnetu“), ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti, najmä aby podal návrh na začatie konania pred súdom alebo opravný prostriedok, aby vstúpil do už začatého konania alebo vykonal iné opatrenia na odstránenie porušenia zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 31 ods. 3 zákona o prokuratúre podnetom na účely tohto zákona nie je podanie, na ktorého vybavenie sa vzťahuje osobitný zákon.

Podľa § 31 ods. 4 zákona o prokuratúre na doručovanie pri vybavovaní podnetov sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

Podľa § 54 ods. 2 písm. b) zákona o prokuratúre na účely konania podľa tohto zákona alebo osobitného zákona a na vybavenie podnetu sa nadriadeným prokurátorom rozumie... špeciálny prokurátor, ak ide o prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry.

V súlade s § 55d ods. 1 zákona o prokuratúre na čele Úradu špeciálnej prokuratúry je špeciálny prokurátor, prostredníctvom ktorého generálny prokurátor riadi činnosť Úradu špeciálnej prokuratúry. Špeciálny prokurátor je námestníkom generálneho prokurátora.

Podľa § 55e ods. 1 zákona o prokuratúre špeciálny prokurátor riadi a kontroluje činnosť prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry a ostatných osôb určených na plnenie úloh Úradu špeciálnej prokuratúry (ďalej len „osoba určená na plnenie úloh Úradu špeciálnej prokuratúry“). Na plnenie úloh Úradu špeciálnej prokuratúry je špeciálny prokurátor oprávnený vydávať príkazy a pokyny, ktoré sú záväzné pre všetky osoby určené na plnenie úloh Úradu špeciálnej prokuratúry.

Podľa § 55e ods. 2 zákona o prokuratúre počet osôb určených na plnenie úloh Úradu špeciálnej prokuratúry v členení podľa funkcií určuje vláda Slovenskej republiky na návrh generálneho prokurátora.

Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou považuje podnet v zmysle § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre za právny prostriedok, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, a to aj vo vzťahu k tým právam, ktorých porušenie sťažovateľa namietajú touto sťažnosťou (pozri napr. IV. ÚS 330/04, I. ÚS 186/05, IV. ÚS 28/2010 atď.). Použitie týchto právnych prostriedkov ochrany základných práv a slobôd je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda i podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom (napr. I. ÚS 256/05).

Súčasťou štandardnej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, že vynechanie nielen podnetu, ale aj opakovaného podnetu ako prostriedku nápravy uplatňovaného v rámci sústavy orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre (m. m. I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05).

Z uvedeného vyplýva, že zákon o prokuratúre v posudzovanom prípade poskytuje sťažovateľom účinný prostriedok nápravy, spočívajúci v ich oprávnení podať proti napadnutému uzneseniu úradu špeciálnej prokuratúry podnet (ktoré aj využili), o ktorom bol oprávnený a povinný konať nadriadený prokurátor [§ 54 ods. 2 písm. b) zákona o prokuratúre].

Navyše, právny zástupca sťažovateľov podal generálnemu prokurátorovi 1. decembra 2012 návrh na zrušenie uznesenia prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry z 11. októbra 2012 podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, teda okrem už spomenutého právneho prostriedku nápravy sťažovateľa disponovali aj ďalším účinným prostriedkom nápravy (m. m. I. ÚS 163/2013).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť sťažnosti sťažovateľov pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom úradu špeciálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 206/10 a jej prípisom z 23. januára 2013

Podstatou sťažostnej argumentácie sťažovateľov je jednak nedostatok právomoci špeciálneho prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry konať o návrhu na zrušenie uznesenia prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry z 11. októbra 2012 podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku (ďalej len „prvá námietka“), ako aj zjavná arbitrárnosť dôvodov uvedených špeciálnym prokurátorom úradu špeciálnej prokuratúry v prípise z 23. januára 2013, ktorým ich upovedomil o tom, že nezistil dôvody na zrušenie označeného uznesenia prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry (ďalej len „druhá námietka“). Podľa názoru sťažovateľov sa špeciálny prokurátor nevysporiadal vôbec s argumentmi obhajoby a odôvodnenie jeho prípisu (upovedomenia) „*neobstojí vo svetle so zisteným skutkovým stavom a je absolútne svojvoľné a právne a skutkovo iracionálne*“.

Zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní (trestnom) je upravené v ôsmej hlave III. časti Trestného poriadku s označením „Mimoriadne opravné prostriedky“.

Z už spomenutého princípu subsidiarity ustanoveného v čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľmi označených práv a vecne sa zaoberať sťažnosťami len vtedy, ak sa sťažovatelia nemôžu v súčasnosti a nebudú môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv prostredníctvom iných právnych prostriedkov nápravy, ktoré im zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií.

Podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktorému predchádzalo, bol porušený zákon. Porušením zákona sa rozumie podstatné pochybenie, ktoré mohlo ovplyvniť rozhodnutie vo veci.

Podľa § 364 ods. 3 Trestného poriadku generálny prokurátor, ak rozhoduje bez návrhu podľa odseku 1, môže zrušiť rozhodnutie podľa § 363 ods. 1 do troch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia; ak rozhoduje na základe návrhu podľa odseku 1, môže rozhodnutie podľa § 363 ods. 1 zrušiť do šiestich mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 365 ods. 1 Trestného poriadku ak generálny prokurátor po preskúmaní veci na základe návrhu oprávnenej osoby uvedenej v § 364 ods. 1 nezistí dôvody na zrušenie napadnutého rozhodnutia alebo ak uplynula lehota uvedená v § 364 ods. 1 alebo 3, upovedomí o tom osobu, ktorá návrh podala.

V súlade s § 49 zákona o prokuratúre na vybavenie podnetu je príslušný ten prokurátor, ktorý je príslušný na vykonanie opatrení vyplývajúcich z podaného podnetu.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné na posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

V súlade s § 55d ods. 2 zákona o prokuratúre špeciálny prokurátor zodpovedá za výkon svojej funkcie generálnemu prokurátorovi. Vo veciach patriacich do právomoci Úradu špeciálnej prokuratúry (§ 55b) generálny prokurátor nie je oprávnený

a) uložiť špeciálnemu prokurátorovi ani prokurátorovi Úradu špeciálnej prokuratúry pokyn, aby sa nezačalo trestné stíhanie, nevznieslo obvinenie, nepodal návrh na vzatie obvineného do väzby, vec postúpila na prejednanie inému orgánu, zastavilo trestné stíhanie, nepodala obžaloba alebo riadny alebo mimoriadny opravný prostriedok v neprospech obvineného,

b) vykonať úkony za špeciálneho prokurátora alebo prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry alebo rozhodnúť, že ich vykoná iný podriadený prokurátor.

Sťažovatelia prvou námietkou vyslovujú nespokojnosť s vybavením ich návrhu na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní špeciálnym prokurátorom úradu špeciálnej prokuratúry, ktorý podľa názoru sťažovateľov nedisponoval právomocou o tomto

návrhu konať, keďže konať a rozhodnúť o tomto návrhu v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku môže len generálny prokurátor, príp. prvý námestník generálnej prokuratúry.

V súvislosti s prvou (ale aj druhou) námietkou sťažovateľov ústavný súd poukazuje na už citované ustanovenia zákona o prokuratúre (§ 31 zákona o prokuratúre a nasl.), podľa ktorého sa sťažovatelia môžu originálnym (prvotným) podnetom domáhať preskúmania zákonnosti takéhoto postupu špeciálneho prokurátora samotným generálnym prokurátorom, príp. prvým námestníkom generálneho prokurátora, ktorý po posúdení veci, ak zistí, že špeciálny prokurátor nemal právomoc konať, môže sám túto právomoc vykonať (k tomu pozri aj II. ÚS 394/08), a teda sa v rámci konania o tomto právnom prostriedku nápravy vysporiadať aj s argumentmi sťažovateľov, na základe ktorých považujú doterajší postup orgánov činných v trestnom konaní (vyšetrovateľa Policajného zboru a prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry) za nezákonný a ich rozhodnutia za arbitrárne.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že sťažnosť sťažovateľov smeruje proti postupu a rozhodnutiu orgánov činných v trestnom konaní vo fáze prípravného (trestného) konania, keď o odôvodnenosti, a teda zákonnosti a ústavnosti trestného stíhania sťažovateľov meritórne zatiaľ príslušný všeobecný súd nerozhodoval. Z už uvedeného okrem iného vyplýva, že platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľom ako obvineným, príp. aj v ďalšom štádiu trestného konania (po prípadnom podaní obžaloby) ako obžalovaným, právne účinným spôsobom namietat' porušenie svojich základných práv a slobôd garantovaných ústavou a listinou, resp. práv garantovaných dohovorom, ku ktorým malo dôjsť v dôsledku nimi tvrdeného nezákonného postupu vyšetrovateľa Policajného zboru a úradu špeciálnej prokuratúry v predmetnej trestnej veci. Sťažovatelia v postavení strany trestného konania majú už v rámci prípravného konania oprávnenie aktívne zasahovať do objasňovania skutkovo relevantných okolností a skutočností kladených im za vinu. Navyše, tak súd prvého stupňa, ktorý by bol oprávnený konať a rozhodovať v trestnej veci sťažovateľov po skončení prípravného konania, ako aj odvolací súd v prípade podania odvolania v predmetnej trestnej veci sú súdmi s plnou jurisdikciou, v právomoci ktorých je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností posudzovaného prípadu vrátane oprávnenia preskúmať zákonnosť a ústavnosť postupu

orgánov prípravného konania v trestnej veci sťažovateľov v tomto štádiu trestného stíhania predchádzajúcemu podaniu obžaloby (obdobne napr. III. ÚS 75/05 alebo III. ÚS 109/05). Procesné záruky zabezpečujúce zákonnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov (prípadne ochranu pred jej porušením) pritom vyplývajú z II. časti (predsúdne konanie) tretej hlavy prvého oddielu (dozor prokurátora), ako aj III. časti (súdne konanie) druhej hlavy (preskúmanie a predbežné prejednanie obžaloby), prípadne šiestej hlavy (odvolanie a konanie o ňom) alebo ôsmej hlavy (mimoriadne opravné prostriedky) Trestného poriadku.

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd poukazuje tiež na svoju konštantnú judikatúru, v rámci ktorej v prípadoch, pri ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv alebo slobôd v trestnom konaní, opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj v predmetnej veci konajúcich všeobecných súdov naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde prostredníctvom sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietat' také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 166/2010, m. m. tiež II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

Otázka dôvodnosti vznesenia obvinenia je predmetom celého trestného konania a ústavnému súdu v tejto súvislosti prináleží zaoberať sa otázkou ochrany základných práv a slobôd zásadne až po jeho skončení (s výnimkou niektorých špecifických situácií, napríklad ak súčasne došlo k zásahu do osobnej slobody sťažovateľa), teda po vyčerpaní všetkých procesných prostriedkov, ktoré obvinenému, resp. obžalovanému Trestný poriadok poskytuje.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd aj túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú z dôvodu,

že sťažovatelia pred podaním sťažnosti ústavnému súdu nevyčerпали všetky právne prostriedky, ktoré im zákon na ochranu ich základných práv a slobôd poskytuje.

II.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom úradu špeciálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 206/10

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy z dôvodu, že „o sťažnostiach obhajcov sťažovateľov“ proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru z 8. augusta 2012 „*nebolo rozhodnuté dodnes*“.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovatelia vo svojom podnete na preskúmanie zákonnosti postupu prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry v zmysle § 31 v spojení s § 55d ods. 1 a § 55e ods. 1 zákona o prokuratúre z 13. novembra 2012 uviedli, že považujú „*odôvodnenie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR v predmetnom uznesení č. VII/2 Gv 206/10-87 z 11. 10. 2012 za nesprávne*“, a žiadali o preskúmanie „*tohto rozhodnutia ako aj postupu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR bez ohľadu na skutočnosť, že dosiaľ nebolo rozhodnuté o sťažnosti obhajcu obvineného.*“ (citované z podnetu na preskúmanie zákonnosti postupu prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 206/10 z 13. novembra 2012).

Z uvedeného zároveň vyplýva, že argumentácia súvisiaca so vznikom zbytočných priesťahov pri vybavovaní sťažnosti obhajcov sťažovateľov bola uplatnená sťažovateľmi prvýkrát až v konaní pred ústavným súdom. Vo svojom podnete na preskúmanie zákonnosti postupu prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry z 13. novembra 2012 sťažovatelia síce poukázali na skutočnosť, že o sťažnostiach obhajcov sťažovateľov proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru nebolo rozhodnuté, avšak túto skutočnosť nenamietali a podnetom podľa § 31 a nasl. zákona o prokuratúre nežiadali preskúmanie zákonnosti postupu prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry v súvislosti so sťažnosťami obhajcov

sťažovateľov. Ak teda sťažovatelia nenamietali v konaní o podnete na preskúmanie zákonnosti postupu prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry, v rámci ktorého boli zastúpení obhajcom, nerozhodnutie o sťažnostiach obhajcov proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru a túto argumentáciu uplatnili až v konaní pred ústavným súdom, nesplnili základný predpoklad prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. IV. ÚS 90/2012).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd aj túto časť sťažnosti sťažovateľov odmietol z dôvodu neprípustnosti podľa § 25 ods. 2 zákona v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ich ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2013